

A RÓMAI IPARMŰVÉSZETI ISKOLA.

(Museo artistico-industriale.)

Olaszországnak, százakra menő ipar- és rajziskoláin kívül, hét olyan felsőbb tanintézete van, melyeknek célja és szervezete a mi iparművészeti iskolánkéval rokon. Most, a nagy iparművészeti mozgalomban, melynek hatása előbb-utóbb az iskolákra is áttérjed, tán nem lesz érdektelen ezeknek az iskoláknak szervezetével és reform-terveivel megismerkedni.

Firenze, Milano, Nápoly, Palermo, Róma, Turin és Velence székhelyei egy-egy ilyen intézetnek. Mindannyioknak szervezete nagyjában egyenlő; az apróbb eltérések helyi okokból, helyi különbségekből erednek. Legkiválóbbaknak a firenzei, a római és a velencei iskolát tartják, melyek az iparművészetnek művészeti oldalát hangsúlyozzák erősebben és sikeresebben.

Mindezek az iskolák iparművészeti gyűjteménnyel is vannak kapcsolatban, sőt hivatalos címük éppen: museo artistico-industriale. A római iparművészeti múzeum még elég szegényes, bár, különösen a keramikai gyűjteményben, egyes elsőrangú alkotásokkal dicsekedhetik.

Az iskolának célja: *az iparos-osztály művészi képzése*. Ehhez képest, ép úgy, mint a hasonló célú angol iparművészeti iskolák, csupán az esti oktatásra szorítkozik. Tanítványai fiatal munkások, a kik a nappalt műhelyben töltik s a kik az esti órákra, 7–10-ig, bejárnak az intézetbe, hogy ott szakavatott vezetés mellett tökéletesítsék magukat.

De már ez az iskolai oktatás lényegesen eltér attól a szabad és helyes iránytól, melyen az angolok haladnak. Az olasz fölfogás szerint a munkás önállósága és a munka gyakorlati követelményei eléggé érvényesülnek a műhelyben, az iparos egész napi foglalatosságában; az iskolának éppen az életben gyakran elhanyagolt művészi ízlés fejlesztése, a módszeres és szigorú művészi nevelés a föladata. Biztos és választékos

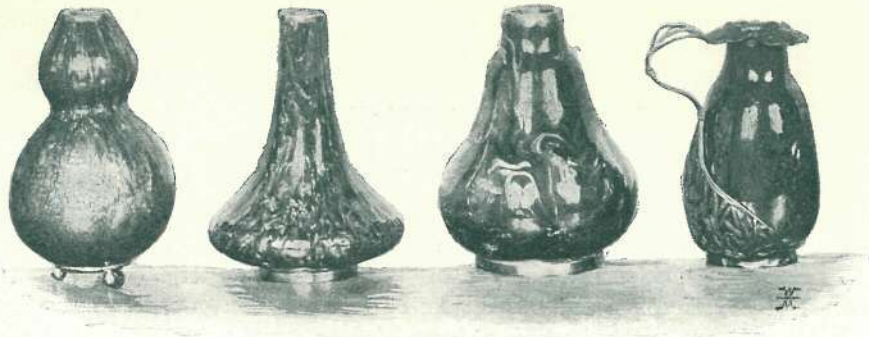

KIS FURULYÁM, SZOMORÚ FŰZ ÁGA . . .
 ○○○○ HOLLÓ BARNABÁSTÓL. ○○○○

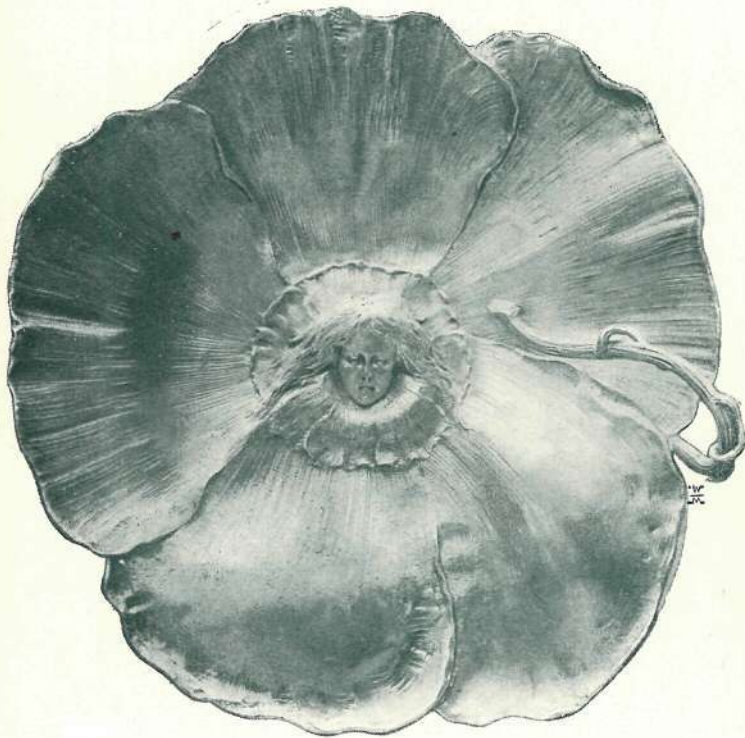
PORCELLÁN VÁZÁK.
 ○○○ Pâte sur pâte. ○○○
 FISCHER JENŐNEK ○○○
 ○ HERENDI GYÁRÁBÓL.

○○○ ARATÓ. ○○○
 RADNAI BÉLÁTÓL.

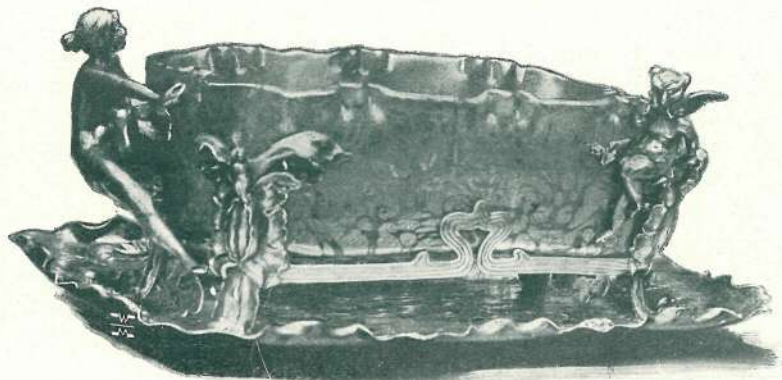
◦◦◦◦ ZOMÁNC VÁZÁK. ◦◦◦◦
KÉSZÍTETTE RAPOPORT ÉS TÁRSAL.

◦◦◦ EZÜST TÁLCA. ◦◦◦
KÉSZÍTETTE RUBIN A. ÉS FIA.

KANCSÓ CSISZOLT ÜVEGBŐL ÉS EZÜSTBŐL.
KÉSZÍTETTE RUBIN A. ÉS FIA. ◦◦◦◦◦◦◦◦

GYÜMÖLCS V. VIRÁGTARTÓ
EZÜSTBŐL ÉS OPALIZÁLÓ ÜVEGBŐL.
KÉSZÍTETTE RUBIN A. ÉS FIA. ◦◦◦

ízlés kifejlődését, a munkás szigorú művészi iskolázottságát pedig csak a múlt emlékeinek és formáinak pontos tanulmányozása útján vélik elérhetőnek. Az olasz iparművészeti oktatás ennél fogva tulajdonképpen csak a történeti stílusok tanítása. Sőt még a történeti stílusok között is válogatnak; az 1550-en túl eső fejlődést, különösen a barokot és a rokokót, nem tartják eléggé szabályosnak, szigorúnak és ezért a tanítás anyagából kizárják. Az oktatásnak a klasszikus ókortól egész 1550-ig terjedő anyaga a három évfolyam közt következőképp oszlik meg: Az első év tárgya a görög, az etruszk, a római és a bizánci művészet; a másodiké a longobárd, a román, a gótikus művészet és a kora reneszánsz; a harmadiké végül a reneszánsz és a cinquecento első fele.

A római Museo artistico-industriale, melynek szervezetével pontosabban megismerkedhettem s mely egészében megegyezik a többi olasz iskolával, három szakosztályra oszlik: I. a díszítő festészet, II. a fa, a stukkó, a keramika stb. számára való mintázás és III. az ércmunkák osztályára. Minden osztály élén egy-egy tanár áll, a kinek vezetése alatt dolgoznak a tanítványok.

Minden hónap elsején valami föladatot kapnak a növendékek, egy-egy praktikus, használati dolgot, pl. oszlopot, kútat, kandelabert, mennyezetet, stb., bizonyos meghatározott stílusban megkomponálni. A föladatot úgy oldják meg, hogy elkészítik az egész terv vázlatát kicsinyben s egy részletét nagyban is. A harmadik év végén van a concorso della licenza, a bizonyítványért való pályázat.

A három szakosztálynak, külön-külön szaktanárokon kívül, van egy közös tanárak a figurális rajz számára. De itt – és ez nagyon figyelemre méltó intézmény – őrizkednek a figurális rajznak olyatén való tanításától, mely a festő-akadémiákon van csak helyén, t. i. az emberi alaknak és egyes részleteinek szubtilisen hű, realiztikus visszaadásától. Mert ez az egész kontinensen dívó tanítás hamis dicsvágyat kelt a művészi iparosban, a ki díszítés helyett, önálló, festői vagy szobrászi alkotásra törekedvén, legtöbbször egyiket sem éri el. A figurális rajzot Rómában a díszítő művészet szempontjából tanítják, nem hangsúlyozzák annyira az egyes részletek természetűségét, mint inkább a vonalak és a formák eleganciáját, szemnek tetsző hajlását, díszítő erejét. A díszítő figurális rajz oktatásán kívül az iskola heti másfél órát (vasárnaponként) juttat a művészetek történetének is.

Mindjárt első pillanatban kitészik, hogy ez a rendszer sok tekintetben hiányos és elavult. Maga az iskola vezetősége is tudja ezt, s úgy az igazgatóság, mint a közoktatásügyi minisztérium el vannak szánva több rendbeli újjátásra, a miknek behozatalát csak pénzügyi nehézségek késleltetik.

Tervben van az intézet három szakosztályához egy-egy műhelyt csatolni, hogy a növendék tervezéseinek bizonyos gyakorlati alapot adjanak. Ha a növendék tudja, hogy tervének legalább egy részletét valóságban ki kell dolgoznia, jobban fog vigyázni az anyag és a technika követelményeire s alkotása úgy a gyakorlati élet követelményeinek, mint a művészi ipar benső törvényeinek inkább meg fog felelni. A műhelyeknek csak az a nagy hátrányuk van, hogy a növendékek gyakran a tanár fantasztikus, de gyakorlatilag hasznavehetetlen és eladhatatlan terveit dolgozzák ki s így a mellett, hogy a maguk egyénisége sem érvényesülhet, az iskolát fölösleges és tetemes költségekbe keverik. Így van ez mindenütt, a hol az iskolai műhely egész, eladásra szánt alkotásokat készít. Ezt a római iskolában úgy akarják kikerülni, hogy a növendékekkel a létesítendő műhelyekben tervüknek csak egy kis részletét dolgoztatják ki; s egész, költséges műveket csak akkor készítenek, ha arra, esetleg egy-egy ilyen részlet alapján, megrendelő akadt.

A római iparművészeti iskola, melyet a kritika erősen megtámadott, a *gyakorlatlanság* vádja alól eként, műhelyek csatolásával, akar szabadulni. A másik fő vádnak, t. i. hogy nem elég *szabad*, szinten igyekszik elejét venni. Az iskolát huszonnégy év előtt

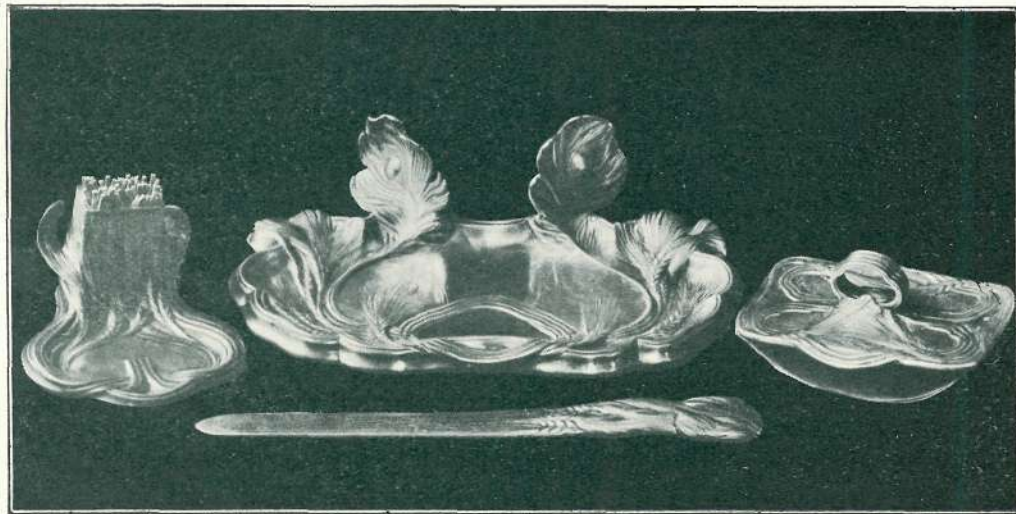
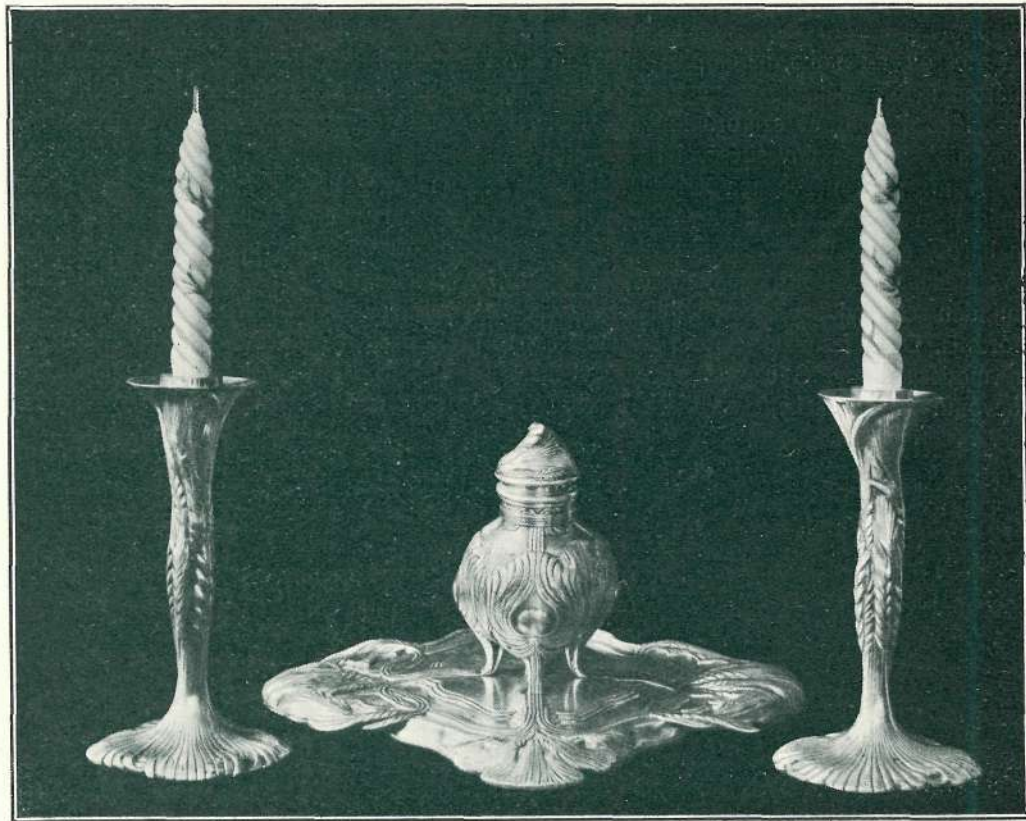
alapították, s azon idők szellemében. Csakhogy azóta a világ nagyot fordult s éveken át a barok, a rokoko, az empire stílus divott. Ezeknek kedvéért szándékoznak az iskola három évfolyamához egy negyediket csatolni, melyben a növendék, kinek művészi ízlését az előző három év szigorú kurzusa már eléggé megfegyvelte, bármilyen stílusban, egyéniségének érvényesítésével tervezgethetne.

A mi ránk nézve ma a legégetőbb, – az új művészet kérdése – Olaszországban még nem aktuális. A liberty stílt, a hogy itt nevezik, ugyanolyan múltónak nézik, mint a barok, a rokoko, az empire divatját. Az olasz iparművészetet nagy múltja nyomja. Az Itáliába özönlő idegenhad emléket akar magával vinni s az olasz iparművészet minden tehnikai tökéletességét ilyen emlékeknek, múlt alkotások másolatainak gyártására fordítja. De a festészet és vele kapcsolatban a grafikus művészetek terén már mutatkozik a modern irány. S ez azt a reményt kelti az emberben, hogy lassankint majd csak bevonul az új szellem az olasz iparművészetbe s az olasz iparművészeti iskolákba is.

Dr. Meller Simon.

Kossúth J. rajza.

◦◦◦ IRÓESZKÖZ EZÜSTBŐL. ◦◦◦
TERVEZTE ÉS MINTÁZTA RINTEL GÉZA.
◦◦ KÉSZITETTE RUBIN A. ÉS FIA. ◦◦

DOHÁNYZÓ-KÉSZLET
 ○○○○ EZÜSTBŐL. ○○○○
 TERVEZTE ÉS MINTÁZTA ○○
 ○○○○○○ BECK Ö. FÜLÖP.
 KÉSZÍTETTE RUBIN A. ÉS FIA.

○○ A PÁRISI KIÁLLÍTÁS ○○
 ALKALMÁBÓL MEGRENDELTE
 ○○○ A SZÉKES-FŐVÁROS. ○○○

